

נפלאות שמשון

פנינים יקרים וקצרים מתורת הגאון המקובל חסידא קדישא הרב מוה"ר שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני נ"ע זי"ע מח"ס 'זרע שמשון' ותולדות שמשון שחי לפני כ-300 שנה והבטיח שהלומד בספריו יזכה לישועות ונפלאות בבני חיי ומזוני

הלימוד לזכות המחבר הק' מוהר"ר שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל זי"ע אלו' תקל"ט

אמרות שמשון

טעם שלא נאמר ונח ובניו מצאו חן

'וַיֵּץ מִצָּא חָן בְּעֵינֵי ה' (ו ח): מה שלא נאמר ונח ובניו מצאו חן, שהרי גם שלושת בני נח ניצולו, י"ל דאף שכולם נמחו ואף הקטנים משום שאבותיהם הדריכו אותם בדרך הרעה, משא"כ נח שהדריך את בניו בדרך טובה, אולם עדיין לא היו צדיקים ממש שהרי היו קטנים ואינם בני עונשין והצלתם היתה בזכות שאביהם מצא חן והדריכם בדרך ראויה.

(זרע שמשון פרשתינו אות א)

הטעם שנה לא התפלל על דורו שינצלו מן המבול

מצינו בחז"ל שנה לא התפלל על בני דורו שינצלו. וי"ל הטעם עפ"י מה דאיתא במדרש (ב"ר כו י) על הכל הקב"ה מאריך אפיה חוץ מן הזנות, ואפשר שמשום כך לא התפלל נח עליהם, לפי שעיקר כוונת התפילה הוא להתפלל להקב"ה שיזכור את הרחמים אף לאחר שנתמלא סאתם, ובעון זה שאינו רוצה להאריך אפו אין מקום כלל לתפילה ומכל שכן הכא שהיה אצלם גם עון גול שהם עבירות שבין אדם לחבירו שהתפילה אינה מועלת בהם כלל.

(זרע שמשון פרשתינו אות ב)

על מה נענשו דור המבול

'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֶחֱ קַץ בָּל בָּשָׂר כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מְשַׁחֲתֶם אֶת הָאָרֶץ' (ו יג): ברש"י מגמרא (סנהדרין קח), לא נחתם גור דינם אלא על הגול. יש לשים לב לדקדוק לשון חז"ל אלו לא נחתם דינם אלא על הגול ומדוע לא אמרו בפשיטות דנענשו משום עון גול. ועוד נתקשו המפרשים בביאור דברי חז"ל אלו, הלא בפסוק נראה דעונשם היה על ההשחתה והזנות וכפי שרש"י עצמו הזכיר מחז"ל.

וי"ל עפ"י מה שמצינו בגמרא (ברכות לב), לפרש הכתוב (דברים א א) ודי זהב כך אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די הוא גרם להם שיעשו את העגל, אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר, וכו' משל לאדם שהיה לו בן הרחיצו וסכו וכו' והושיבו על פתח זונות מה יעשה אותו הבן שלא יחטא וכו' אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מנין שחור הקב"ה והודה לו למשה שנאמר וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל.

והנה בדור המבול כשרצה הקב"ה לדון אותם על הזנות וההשחתה ידע שיכולים הם להשיב לו שחטאו מפני רוב הטובה שהשפיע להם וכדאי בגמרא (סנהדרין לח), שהיה להם רוב טובה והטעמין הקב"ה מעין עוה"ב עיי"ש, וגם שהיו בני אותו הדור עלולים יותר להימשך אחר הזנות וכפי שמצינו שאפילו המלאכים שנפלו מהשמים לא עמדו בנסיון וחטאו, כל שכן סתם בני האדם.

אלא שבזאת הטענה עצמה שרוצים להציל עצמם מן עונש הזנות מתעוררת עליהם דיני דינים על שפשטו ידיהם בגול, שהרי אם היה להם רוב טובה ושפע מפני מה היה להם צורך לגול הרי לא היה חסר להם כלום, ועל כרחך שעשו כן משום שרצו להכעיס לפניו יתברך וממילא

ראויים הם לעונש. וזה מה שאמרו חז"ל דייקא שנחתם דינם מפני הגול, אך עיקר דינם ועונשם היה על חטא ההשחתה והזנות, אלא דע"י עון הגול שעשו נתבטל ונסתם דבריהם שלא יהיה להם מה להשיב על חטאם. [עיי"ש עוד שדקדק הדק היטב בסדר הפסוקים ומבארם יפה עפ"י הדרך הנתבאר]

(זרע שמשון פרשתינו אות ד)

'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֶחֱ קַץ בָּל בָּשָׂר כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מְשַׁחֲתֶם אֶת הָאָרֶץ' (ו יג): יש לדקדק מדוע נקט לשון שאינו רגיל, קץ כל בשר, ולא אמר קץ כל אדם. ועוד קשה על מה שפירש רש"י כל מקום שאתה מוצא זנות ועבודה זרה אנדרולומוסיה באה לעולם עיי"ש והיינו שנענשו על ענין הזנות, ואח"כ פירש רש"י כי מלאה הארץ חמס, לא נחתם דינם אלא על הגול.

וי"ל עפ"י מה דאיתא בילקוט (איוב רמו תקקט) בפסוק ערום הלכו בלי לבוש, כיון שהיו רואים שבני אדם גוזלים בגדיהם, היו הולכים ערומים בשוק. ועוד אמרו בגמרא (יבמות סג) אין לך משוקץ ומתועב לפני המקום ממי שמהלך בשוק ערום. והנה על בריאת העולם מצינו בגמרא (חולין ס). שאמר הכתוב יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו, ולכך עתה שבאו לידי כך שהיו הולכים בשוק ערומים והיה בשרם נראה לכל, אמר הכתוב קץ כל בשר בא לפני, דקדק לומר כל בשר שמחמת בשרם שהיה נראה לכל איני יכול לסובלם ונעשו משוקצים לפני מחמת כך, וכל שכן שגרם לי דבר זה שלא אוכל לסובלם שעושים כן מחמת שמלאה הארץ חמס, מחמת שמלאים גול. והנה בודאי שדבר זה גרם שיתגרה בהם ביותר היצר הרע של זנות, נמצא שמחמת הגול באו לידי זנות וכנ"ל שמחמת הגול הלכו ערומים וצדקו דברי רש"י שכתב שהיה אצלם ב' העבירות יחד, גול שמביא לידי זנות.

(זרע שמשון פרשתינו אות ה)

דוקא מפני שהיה נח צדיק בחר הקב"ה להצילו באופן זה

'וַיֹּאמֶר ה' לְנֶחֱ בֵּא אֵתָהּ וְכָל בֵּיתָהָ אֵל הַמִּבֶּדֶה כִּי אֶתָּה רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה' (ז א): הקשו המפרשים מה שייך טעם זה בשעת הכנס נח לתיבה. [נראה שכונתם להקשות על מה שנראה כוונת הכתוב כנתינת טעם מדוע רוצה דוקא שיכנס לתיבה, ולכאורה הלא זה רק נתינת טעם על עיקר הצלתו ולא על כך שצריך לטרוח בכניית התיבה ולדור בתוכה במשך כל תקופת המבול שהרי היה יכול להצילו גם באופנים אחרים.]

וי"ל עפ"י מש"כ הרמב"ם (הלכות דעות פ"ו ה"א) אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשים הולכים בה בדרך ישרה, ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים, ואם כל המדינות נוהגים בדרך לא טוב או שאי אפשר לילך למדינה טובה, ישב לבדו יחידי שנאמר ישב בדד וידום. וי"ל דלכך מדד לו הקב"ה מדה כנגד מדה, היות שנה לא פירש עצמו מהם אף שראה שהם היו חוטאים, לכך רצה הקב"ה שאף יראה במיתתם וזה מה שאמר לו 'בֵּא אֵתָהּ וְגו' אֵל הַתִּיבָה' ואם תתמה מדוע אני מטריח אותך על כך, ולכך הוסיף לומר לו 'כִּי אֶתָּה רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה' היינו לפי שרצית לישב לך בדור הזה ולא פרשת עצמך מהם משום הכי צריך שתצטער במיתתם. [וראה בדברי רבינו שתיריך בעוד כמה אופנים]

(זרע שמשון פרשתינו אות ג)

רעיונות קצרים המוזכרים בפרשתנו

איתא במדרש (ב"ר כו י) על הכל הקב"ה מאריך אפיה חוץ מן הזנות. ואפשר דמשום הכי לא התפלל נח עליהם לפי שעיקר כוונת התפילה הוא להתפלל להקב"ה שיזכור את הרחמים אף לאחר שנתמלא סאתם, ובעון זה שאינו רוצה להאריך אפו אין מקום לתפילה כלל. (אות ב)

ועוד אמרינן (תענית יא). בזמן שהציבור שרוי בצער אל יאמר אדם אלך לביתי וכו' ושלום עליך נפשי וכו' ואם עשה כן לא יראה בנחמת ציבור וכו' עיי"ש, ומכל שכן הכא שהוא היה יכול להתפלל ולא התפלל, והרי זה דומה למי שהיה יכול למחות ואינו מוחה שהוא נתפס על עון בני עירו. (אות ב)

ומי שבא בסוד ה' ידע להשכיל להיטיב בסודות התיבה ותעלמותיה, שמחמת הפגם הגדול שעשו למעלה אותו הדור, הוצרך האור להתעלם, כמו שאמרו ז"ל (ילקוט שמעוני רמז נז) שלא שמשו המאורות בשנת המבול, והוצרך לעשות בית לנח לסגרו בתוכו כדי שיתקיים, והיה כמו מת נעלם, ונגנו בסוד התיבה שלא יהנו החיצונים ממנו. (אות ג)

ומשום הכי אמר לו הקב"ה בא אתה וכו' אל התיבה, שאני רוצה לעשות לך נסים לפי שאתה צדיק ואם היית הולך לארץ ישראל לא היה ניכר שום נס, ומכל שכן שנח היה ראוי להיכנס אל התיבה לפי שמר בריתו בטרה וזכה למדריגת צדיק. (אות ג)

הקב"ה רצה להוכיח לכולם שנח הוא צדיק ולכן הצילו דוקא על ידי בניית התיבה ולא הצילו בארץ ישראל, כי אם היה מצילו בארץ ישראל היו אומרים שזכות ארץ ישראל הוא שעמדה לו, לכן רצה שיכנס לתבה כדי שיראו שלפי שהיה צדיק השיג הקב"ה עליו והסתירו מפני מדת הדין. (אות ג)

הם היו רוצים לעשות מלחמה עם הקב"ה, כלומר שרצו בכח כשופיהם להביא עליהם שפע רוב טובה אף נגד רצונו של הקב"ה, ולא היו מאמינים שבזמן שאין רצונו של הקב"ה בכך, אפילו הכשופים אין להם שום כח כדכתיב אין עוד מלבדו. (אות ח)

בגמרא (פסחים ק"ח.) ויש אומרים ואמת ה' לעולם גבריא אל אמרו בשעה שהפיל נמרוד הרשע את אברהם אבינו לכבשן האש אמר גבריא אל לפני הקב"ה, רבש"ע ארד ואצנן את הכבשן ואציל את הצדיק מכבשן האש, אמר לו הקב"ה אני יחיד בעולמי והוא יחיד בעולמו נאה ליחיד להציל את היחיד, ולפי שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה א"ל תזכה ותציל שלשה מבניו, דדרש ר' שמעון השלוני בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לתוך כבשן האש אמר יורקמי שר הברד לפני הקב"ה ארד ואצנן את הכבשן ואציל את הצדיקים הללו, א"ל גבריא אל אין גבורתו של הקב"ה בכך שאתה שר של ברד והכל יודעים שהמים מכבים את האש, אלא אני שר של אש אלך ואקדיח מבחון ואקרר מבפנים ואעשה נס בתוך נס.

ויש לדקדק במה שאמר גבריא אל ואעשה נס בתוך נס, מי אמר לו שצריך שתי ניסים. ועוד קשה מדוע אצל אברהם לא עמד שר של ברד בדרישה לילך להצילו כמו שעמד אצל חנניה מישאל ועזריה. ועוד קשה מדוע האריך גבריא אל בלשונו, היה לו לומר שהצלת אלו השלושה מובטחת ועומדת לי מזמן הצלת אברהם אבינו. ותירץ במהרש"א שבאברהם לא עמד שר של ברד משום שידע שהצלתו תהיה רק ע"י הקב"ה מטעם שאמר אני יחיד וכו', ועל הקושיא השניה למה לא השיב גבריא אל שיש לו הבטחה, מתרין המהרש"א שאולי לא ידע שרו של ברד מהבטחה זו.

וזה תמוה מפני מה אצל אברהם ידע ואילו מההבטחה לגבריא אל לא ידע.

ויש לבאר עפ"י מה שכתב בפרשת דרכים שהמלאכים היו סבורים שיש לאברהם דין בן נח שאינו רשאי למסור נפשו על קידוש השם כמו מי שאינו מצווה. ברם אברהם לעומתם סבר שאף אם דינו כבן נח רשאי להחמיר על עצמו לקדש שם שמים, והיה ראה שחנניה מישאל ועזריה שאף שהיו פטורים מלמסור נפשם מאחר שלא היה עבודה זרה ממש אלא אנדרטה של מלכים לכבוד בכל זאת מסרו נפשם על קידוש ה'.

ומצינו שגבריא אל משונה מכל המלאכים דרק הוא יודע בלשון ארמי ושמירת הצדיקים מוטלת עליו. וזוהו מתיישב שפיר, דהטעם ששר של ברד לא בא בדרישה להציל את אברהם, משום דסבר שרק הקב"ה יכול להכריע במחלוקת אי מותר לאברהם למסור נפשו או לא, וזהו כוונת המהרש"א שידע בידיעה שכלית שהצלתו תהיה רק ע"י הקב"ה מאחר שבמחלוקת שנויה, ושוב לא קשה למה אצל אברהם ידע, ואילו את ההבטחה לגבריא אל לא ידע, כי הידיעה שידע היינו ידיעה שכלית ולא ידיעה ממשית, אך את ההבטחה לגבריא אל לא ידע, כי הידיעה שידע היינו ידיעה. אולם גבריא אל מאחר שהוא ממונה על שמירת הצדיקים רצה לעשות תפקידו ולירד להצילו.

וגם זה נכלל במה שאמר גבריא אל שירד ויעשה שיעשה נס בתוך נס, שבשכר שקיבל בהצלת אלו השלושה יש הוכחה שאברהם היה רשאי למסור את נפשו, ונס בתוך נס כוונתו שבנס הצלת אלו השלושה ממונה הוכחה שהיה צריך ליעשות גם לאברהם נס, והרי זה כמו שנעשה עתה שתי ניסים.

ולכן קיבל גבריא אל דווקא שכר זו להציל אלו השלושה ולא סתם שלושה צדיקים אחרים, משום מדה כנגד מדה, שהיו כמו אברהם, שאף שהיו יכולים למצוא מצדקי ולפטור עצמם, בכל זאת בחרו להחמיר על עצמם ולמסור נפשם על קדושת השם.

וזהו נס בתוך נס כ"ל.

לשון שמשון:

ועוד יש לומר טעם אחר למה לא עמד שר של ברד אף בהצלת אברהם, לפי שהיה סוכר זהו דבר נוגע להקב"ה להציל זה הצדיק, מפני שצריך להכריע בין המחלוקת הקדום אם אברהם רשאי היה למסור עצמו או לאו, וההכרעה זו ראויה דוקא להקב"ה, אבל גבריא אל עמד להציל לפי שהיה ממונה על הצדיקים כנ"ל. ובדרך זה אחי שפיר נמי פירוש מהרש"א הנ"ל, ויתרין נמי נס בתוך נס, לפי שמהצלת אלו השלושה יש הוכחה למפטר שגם אברהם היה ראוי לינצל, והוא נס בתוך נס, והוא השכר שניתן לגבריא אל דוקא כאלו השלושה מדה כנגד מדה, מה שאין כן אילו היה נתון לו הצלת שלושה אחרים, ואפשר נמי שזהו מה שרמז גבריא אל לשר של ברד כאלו השלושה צדיקים דוקא הם המגיעים לו לפי שיש בהם נס בתוך נס כ"ל.

(זכר שמשון אות ט)

הפצת הגליון לזכות מרדכי אליהו בן חיה לאה

זכות רבנו והבטחותיו יעמוד לו
שיזכה לזיווג הגון בקרוב
ולהצלחה גדולה בכל העניינים

הוצאת הגליון והפצתו לע"נ

הרה"ח הרבני הנכבד
ר' אליעזר ב"ר יהושע פרענקל ז"ל
נלב"ע יום ש"ק א' דר"ח חשוון תשע"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

ולזכות בני ידידנו היקר
הרבני הנכבד ר' אביגדור שליט"א
להצלחה וברכה בכל מע"י מתוך שמחה ונחת

יו"ל ע"י האיגוד העולמי להפצת תורת רבינו ה"זרע שמשון" שע"י ארגון "מפתח של בנים". לקבלת הגליון נא לשלוח למייל: zera277@gmail.com

ארה"ב - הרב מנחם בנימין פאשקעט: 347-496-5657 mmpaskesz@gmail.com B. Paskes 36 Rodney St. Bklyn, NY 11249 ארה"ק - הרב ישראל זילברברג 05271-66450

ניתן לשלוח תרומות והנצחות לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי

זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומזוני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

ניתן להשיג את הספר "זרע שמשון" בארה"ק: 05271-66-450 בארה"ב: 347-496-5657